

**เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีและ
การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชน
ทั่วไปเป็นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

KEY AUDIT MATTERS, AUDIT QUALITY AND EARNINGS MANAGEMENT OF INITIAL PUBLIC OFFERINGS IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Received: October 20, 2019

Revised: November 22, 2019

Accepted: November 24, 2019

ศศิประภา สัมครเขตการพล*

Sasiprapa Samakketkarnpol*

* อาจารย์และปริญญาเอก คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

* Lecturer and Ph.D., Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

* Email: sasiprapha13@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไร โดยใช้ตัวแบบของ Modified Jones Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ บริษัทที่เสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Initial Public Offerings: IPOs) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ระหว่างปี 2559-2561 จำนวน 69 บริษัท ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพการสอบบัญชีด้านค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกกับการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยจึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนที่ต้องตระหนักถึงข้อมูลการให้บริการอื่นของผู้สอบบัญชี ซึ่งสามารถอธิบายถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดการจัดการกำไรในบริษัท IPOs ได้

คำสำคัญ: เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชี การจัดการกำไร การเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

This study examines the association between key audit matters, audit quality and earnings management using the Modified Jones Model. The sample consists of 69 initial public offerings (IPOs) firms in the Stock Exchange of Thailand except for the financial industry in the periods 2016-2018. The study applies multiple regression analysis. The result indicates that non-audit fees are positively associated with earnings management at the 0.05 level of significance. The result also suggests that the investors should concern about the non-audit service that can be used as information to describe the independence of auditors and the likelihood of earnings management at IPOs firms.

Keywords: Key Audit Matters, Audit quality, Earnings Management, Initial Public Offerings, Stock Exchange of Thailand

บทนำ

การเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Initial Public Offerings: IPOs) เป็นการระดมทุนรูปแบบหนึ่งของบริษัท ทั้งนี้จากการศึกษาจำนวน IPOs ของประเทศในกลุ่มอาเซียนระหว่างปี 2551 – 2560 พบว่าประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยจำนวน IPOs เป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ โดยกระบวนการทำ IPOs จะเป็นการเสนอขายหุ้นสามัญของบริษัทแก่นักลงทุนซึ่งได้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อนำเงินทุนไปใช้ในการดำเนินงานหรือขยายธุรกิจ และเป็นการเพิ่มโอกาสให้บริษัทเข้าถึงนักลงทุนได้หลากหลายมากขึ้น (สรศาสตร์ สุขเจริญสิน, 2561) การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าบริษัทที่อยู่ในระหว่างกระบวนการทำ IPOs จะมีการจัดการกำไร (Earnings Management) เพื่อให้ผลประกอบการของบริษัทดูน่าเชื่อถือและดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาร่วมลงทุนกับบริษัท (Alhadab, Clacher, & Keasey, 2016; Teoh, Wong, & Rao, 1998) ซึ่งการจัดการกำไรจะเป็นการใช้ดุลพินิจทางการบริหาร โดยมีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเงินบัญชีและมาตรฐานรายงานทางการเงิน เพื่อทำการปรับแต่งงบการเงินให้แสดงผลการดำเนินงานที่เป็นไปในทางที่ต้องการ โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่าผลกำไรของกิจการจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน (สรศาสตร์ สุขเจริญสิน, 2561; Mulford & Comiskey, 1996)

ในประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระบวนการขายหุ้นสามัญให้กับนักลงทุนจะประกอบไปด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ ได้แก่ บริษัทจดทะเบียน นักลงทุน ผู้บริหารบริษัทจดทะเบียน ที่ปรึกษาทางการเงิน และผู้สอบบัญชี ทั้งนี้การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า คุณภาพการสอบบัญชีเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรของบริษัทที่อยู่ในกระบวนการ IPOs (Chen, Lin, & Zhou, 2005; Liu, Uchida, & Gao, 2014; Zhou & Elder, 2003) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่พบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters: KAMs) ที่เปิดเผยไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีอาจมีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัท (Klueber, Gold, & Pott, 2018) จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าคุณภาพการสอบบัญชีและเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นสิ่งที่นักลงทุนทั่วไปไม่ควรมองข้าม เพราะอาจเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงความเป็นไปได้ในการจัดการกำไรของบริษัทที่กำลังจะเข้าไปลงทุน

ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาอิทธิพลของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยงานวิจัยนี้จะใช้ตัวแบบของ Modified Jones Model (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995) สำหรับการจัดการกำไร ขอบเขตในการศึกษาประเด็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะพิจารณาจากจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่เปิดเผยไว้ในรายงานผู้สอบบัญชี ส่วนประเด็นเรื่องคุณภาพการสอบบัญชีจะทำการศึกษาด้านขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี งานวิจัยในครั้งนี้จะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัท IPOs ในระหว่างปี 2559 – 2561 เนื่องจากปี 2559 เป็นปีแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีผลบังคับให้เปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในรายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน โดยลำดับของการนำเสนอในบทความครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ส่วนที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล ส่วนที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การจัดการกำไรในบริษัทที่เสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก

การเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Initial Public Offerings: IPOs) เป็นวิธีการที่บริษัทนิยมใช้ในการระดมทุนเป็นจำนวนมากเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเติบโตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าบริษัท IPOs มักมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรในช่วงเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก เพื่อดึงดูดนักลงทุนในตลาดและเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัท (Alhadab et al., 2016) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่าบริษัท IPOs อาจมีการจัดการกำไรในการรายงานทางการเงินไปจนถึงในช่วงสิ้นปีแรกที่บริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์ เพื่อรักษาระดับราคาหุ้นให้อยู่ในระดับสูง (Teoh et al., 1998) โดยปัญหาดังกล่าวเป็นไปตามทฤษฎีความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information asymmetry theory) ที่กล่าวถึงปัญหาการที่บุคคลสองฝ่ายอันได้แก่ นักลงทุนซึ่งถือเป็นบุคคลภายนอก ซึ่งจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่จะเข้าไปลงทุนน้อยกว่าผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลภายใน (พิมพ์ิศา พรหมมา และ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู, 2018) ซึ่งการจัดการกำไร (Earnings management) ถือเป็นการใช้ดุลพินิจทางการบริหาร โดยผู้บริหารจะมีการปรับแต่งงบการเงินภายใต้การปฏิบัติตามมาตรฐานทางการเงินและมาตรฐานรายงานทางการเงิน เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปในทางที่ต้องการ โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่าผลกำไรของกิจการจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการจัดการกำไร อาจได้แก่ การประเมินอายุการใช้งานของสินทรัพย์ใหม่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงิน การปรับประมาณการทางการเงิน เป็นต้น (สรศาสตร์ สุขเจริญสิน, 2561) ทั้งนี้จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการจัดการกำไรของกิจการอาจอยู่ในรูปแบบของรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary accruals) ซึ่งหากกิจการมีรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารมาก เป็นไปได้ว่ากิจการดังกล่าวอาจมีการจัดการกำไร โดยตัวแบบที่ใช้ตรวจหารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารหรือการจัดการกำไรมีหลากหลายตัวแบบ ได้แก่ The Healy Model, The DeAngelo Model, The Jones Model, The Modified Jones Model และ The Industry Model เป็นต้น แต่จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าตัวแบบที่มีประสิทธิภาพในการตรวจหารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารมากที่สุด ได้แก่ The Modified Jones Model (Dechow et al., 1995) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ตัวแบบของ Modified Jones Model เพื่อคำนวณหารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการจัดการกำไรของบริษัท IPOs โดยรายละเอียดของการคำนวณหารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารตามตัวแบบ Modified Jones Model ของ Dechow et al. (1995) จะแสดงได้ดังนี้

$$NDA_t = \alpha_1 (1/A_{t-1}) + \alpha_2 (\Delta REV_t - \Delta REC_t) + \alpha_3 (PPE_t) \quad (1)$$

โดยรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC) คำนวณได้จากสมการที่ (2)

$$DAC_t = TAC_t - NDA_t \quad (2)$$

โดยรายการคงค้างรวมทั้งหมด (TAC) สามารถคำนวณได้จากสมการที่ (3)

$$TAC_t = NI_t - CFO_t \quad (3)$$

เมื่อกำหนดให้

NDA_t	=	รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหาร ในปี t
A_{t-1}	=	สินทรัพย์รวมในช่วงปลายปีที่ $t-1$
ΔREV_t	=	การเปลี่ยนแปลงของรายได้ระหว่างปี $t-1$ และ t
ΔREC_t	=	การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้สุทธิระหว่างปี $t-1$ และ t
PPE_t	=	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาในปี t
DAC_t	=	รายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารในปี t
TAC_t	=	รายการคงค้างรวมทั้งหมดในปี t
NI_t	=	กำไรสุทธิในปี t
CFO_t	=	กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัทในปี t

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบและการจัดการกำไร

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่ารูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีในอดีตไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจการอย่างเพียงพอ เนื่องจากบริษัทโดยส่วนมากมักได้รับรายงานจากผู้สอบบัญชีแบบแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข (Gray, Turner, Coram, & Mock, 2011) นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้ถือหุ้นมีความคาดหวังที่จะทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบรายงานทางการเงินมากขึ้น (Mock, Bédard, Coram, Davis, Espahbodi, & Warne, 2013) จึงทำให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีและงานที่ให้ความเชื่อมั่นระหว่างประเทศ (The International Auditing and Assurance Standards Board: IAASB) มีการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (ISA) ทั้งนี้ใน ISA 701 ได้กำหนดให้มีการเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters: KAMs) ไว้ในส่วนของการรายงานของผู้สอบบัญชี เมื่อต้นปี 2015 โดยมีการคาดหวังว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสาร ลดช่องว่างของข้อมูล และช่วยให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินเข้าใจกิจการและใช้วิจารณญาณในเรื่องที่มีสาระสำคัญได้ดียิ่งขึ้น (Gold & Heilmann, 2019) ซึ่งในประเทศไทยได้มีผลบังคับให้เปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย, ศิลปพร ศรีจันทพร, และอนุวัฒน์ รักดี, 2562) โดยงานวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบส่งผลให้การจัดการกำไรของกิจการลดลง (Klueber et al., 2018) ในทางตรงกันข้ามการศึกษาของ เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ (2562) กลับพบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกกับการจัดการกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยของ Elizabeth, Miguel, Kay, & Maria (2018) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ได้มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและการตอบสนองของนักลงทุน สำหรับในประเทศไทยประเด็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบยังคงเป็นเรื่องใหม่ และยังไม่พบข้อสรุปเกี่ยวกับจำนวนการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ส่งผลต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ในประเทศไทย งานวิจัยในครั้งนี้จึงคาดว่าจำนวนการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท IPOs ในปีที่จะเข้าตลาดหลักทรัพย์ จะมีอิทธิพลเชิงลบกับตกแต่งกำไร จึงทำให้พัฒนาสมมติฐานได้ดังนี้

H_1 : จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงลบต่อการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

คุณภาพการสอบบัญชีและการจัดการกำไร

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit quality) ตามการให้คำนิยามของ DeAngelo (1981) หมายถึง คุณภาพของรายงานทางการเงินที่ได้รับตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี โดยรายงานทางการเงินนั้นจะมีความถูกต้องเที่ยงตรง มีความชัดเจน กะทัดรัด สมบูรณ์ และทันเวลา ซึ่งผู้สอบบัญชีจะต้องมีความเป็นอิสระและสามารถดำเนินการตรวจสอบได้โดยไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลใดๆ จากการศึกษาที่ผ่านมาได้พบข้อสันนิษฐานว่าคุณภาพการสอบบัญชี อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการกำไรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบริษัทอยู่ในช่วงกระบวนการ IPOs (Chen et al., 2005; Liu et al., 2014; Zhou & Elder, 2003) โดยขอบเขต

ของคุณภาพการสอบบัญชีในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (Audit firm size) ความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี (Industry specialization) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Audit fees) ค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี (Non-audit services) โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาสมมติฐานดังต่อไปนี้

ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (Audit firm size)

งานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 บริษัทที่มีสาขาทั่วโลกหรือที่เรียกว่าบริษัท BIG4 ซึ่งได้แก่ ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (PwC) ดีลอยท์ ทูช โธมัทส์ (Deloitte) เคพีเอ็มจี (KPMG) และ อีวาย (EY) มีความน่าเชื่อถือทางด้านคุณภาพการสอบบัญชีมากกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ เนื่องจากบริษัท BIG4 จะมีทรัพยากรที่พร้อมทั้งทางด้านบุคลากร อุปกรณ์การทำงาน ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ มากกว่า ส่งผลให้บริษัท BIG4 มีการพัฒนากลยุทธ์ทางการสอบบัญชีที่ดีกว่าสำนักงานระดับอื่นๆ (Rezaee, 2005) งานวิจัยในอดีตของ Zhou & Elder (2003) และ Chen et al. (2005) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของสำนักงานสอบบัญชีกับการจัดการกำไรของบริษัท IPOs และพบว่าในช่วงก่อนที่มีการออกจำหน่ายหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก รายการคงค้างโดยดุลพินิจในผู้บริหารจะมีมากขึ้น ซึ่งบริษัท IPOs ที่ได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ จะมีการจัดการกำไรหรือมีรายการคงค้างโดยดุลพินิจในผู้บริบาลลดลง ในทางเดียวกันผลการศึกษาซึ่งใช้ข้อมูลใน 22 ประเทศของ Choi, Choi, & Sohn (2018) ได้แสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานตรวจสอบระดับ BIG4 จะช่วยลดการจัดการกำไรในบริษัทได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีความเข้มงวดทางด้านกฎหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Alhadab & Clacher (2018) ที่พบว่าผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพสูงหรือมาจากบริษัท BIG4 จะสามารถยับยั้งการจัดการกำไรให้ลดลงได้ ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยของ Chiraz & Anis (2013) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดสำนักงานสอบบัญชีและการจัดการกำไร นอกจากนี้ผลการวิจัยของ พิมพ์พิศ พรหมมา และ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู (2561) ยังพบว่าผู้สอบบัญชีในระดับ BIG4 และบริษัทสอบบัญชีอื่นๆ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาต่ำกว่ามาตรฐานในการเข้าตลาดครั้งแรก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพและชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีขนาดต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน หรือไม่ว่าจะช่วยลดความความไม่แน่นอนก่อนการเสนอขายหลักทรัพย์ IPOs ได้ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจะมีอิทธิพลเชิงลบต่อการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

ความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี (Industry specialization)

ผู้สอบบัญชีมักมีการรับรองว่าตนเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมที่จะทำการตรวจสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอบบัญชีที่มาจากบริษัท BIG4 (Cahan, Jeter, & Naiker, 2011; Hurkx, 2012) ในการวัดค่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีของการศึกษาที่ผ่านมาจะมีทั้งการคำนวณจากส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชี และยอดขายของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แต่ละสำนักงานสอบบัญชีตรวจสอบเป็นส่วนตัว (Cahan et al., 2011; Hurkx, 2012; Zhou & Elder, 2003) โดยการศึกษาในครั้งนี้จะใช้วิธีคำนวณจากเปอร์เซ็นต์ส่วนแบ่งตลาด (Market share-based) ของสำนักงานสอบบัญชีโดยใช้จำนวนเงินค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีทั้งหมดของแต่ละสำนักงานสอบบัญชีในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ตามการวิจัยของ Cahan et al. (2011) และ Hurkx (2012) ซึ่งค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเป็นข้อมูลที่สามารถค้นหาได้ง่ายในปัจจุบัน รวมถึงเป็นวิธีการที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีที่ได้รับการยอมรับในแต่ละอุตสาหกรรม การวิจัยครั้งนี้ตั้งเกณฑ์ไว้ว่าผู้สอบบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบนั้นจะต้องมีเปอร์เซ็นต์ของส่วนแบ่งตลาดอย่างน้อย 30 เปอร์เซ็นต์จากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีทั้งหมดในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม นอกจากนี้งานวิจัยของ Zhou & Elder (2003) ยังชี้ให้เห็นว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี มีส่วนทำให้การจัดการกำไรในบริษัท IPOs ลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Christensen, Olson, & Omer (2015) ที่ช่วยยืนยันว่าความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีนั้นจะส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีเพิ่มขึ้นและช่วยลดโอกาสของการจัดการกำไร ในทางตรงกันข้ามผลการวิจัยของ Chen et al. (2005) ได้แสดงให้เห็นว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี ไม่มีผลต่อการลดลงของการจัดการกำไร สำหรับในประเทศไทยยังไม่พบงานวิจัยที่ให้ข้อสรุป

เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีจะมีอิทธิพลเชิงลบกับการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Audit fees)

งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการกำไร เพราะการที่ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากผู้สอบบัญชีจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลการจัดการกำไรมากขึ้น หรืออาจประเมินได้ว่าบริษัทที่พบการจัดการกำไรจะมีความเสี่ยงสูงทำให้ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (Hoitash, Markelevich, & Barragato, 2007; Srinidhi & Gul, 2007) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Bryan & Mason (2016) ที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลเชิงบวกระหว่างการจัดการกำไรกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี โดยการจัดการกำไรนั้นวัดจากเทคนิคการซื้อหุ้นกลับคืน (Accretive stock repurchases) ที่เพิ่มขึ้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสูง อาจเกิดจากการที่บริษัทมีความเสี่ยงสูง จึงทำให้พบการจัดการกำไรในบริษัทมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการศึกษาของ Ashbaugh, LaFond, & Mayhew (2003) กลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีกับรายการคงค้างในดุลพินิจของผู้บริหาร นอกจากนี้งานวิจัยของ กษษฐา โสตามรรค (2554) ยังไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างในดุลพินิจของผู้บริหารกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าปัจจัยของการกำหนดค่าสอบบัญชีในประเทศไทยกับต่างประเทศมีความแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของตลาดหลักทรัพย์ที่ส่งผลให้คุณภาพของข้อมูลในรายงานทางการเงินในประเทศไทยและต่างประเทศแตกต่างกัน ข้อมูลในรายงานทางการเงินของประเทศไทยอาจไม่สมบูรณ์หรือไม่สะท้อนความเป็นจริงเท่ากับตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกกับการจัดการกำไรของบริษัท IPOs

ค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี (Non-audit services)

จากเหตุการณ์ล่มสลายของบริษัทขนาดใหญ่เช่น Enron, WorldCom และบริษัทอื่นๆ ได้กลายมาเป็นคำถามว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีและลูกค้ามีความสำคัญอย่างไร ไปจนถึงการพิจารณารายได้และการให้บริการอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนจะต้องเปิดเผยค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี ซึ่งได้แก่ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี เช่น การให้คำปรึกษาด้านภาษีหรือกฎหมาย การให้คำปรึกษาด้านการเงิน การบริหารจัดการทำบัญชี เป็นต้น ไว้ในรายงานประจำปีและแบบรายงาน 56-1 ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี เนื่องจากหากมีค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมากกว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ บริษัทอาจจะต้องมีการระวังในเรื่องของความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี โดยงานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่าถ้าบริษัทมีค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีสูง จะส่งผลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและทำให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลงตามไปด้วย ตลอดจนอาจมีความเกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือการปรับงบการเงินในบริษัท (Abdul Wahab, Gist, & Nik Abdul Majid, 2014; Markelevich, & Rosner, 2013; Ye, Carson, & Simnett, 2011) ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Bamahros, Mohammed, Hussin, & Nordin (2015) ที่พบว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีจะส่งผลต่อความรุนแรงของการจัดการกำไรในบริษัท แต่ในทางตรงกันข้ามการศึกษาของ Ellifsen & Knivsflå (2016) ได้แสดงให้เห็นว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงลบกับการจัดการกำไร และการศึกษาของ Bloomfield & Shackman (2008) ยังพบว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการจัดการกำไร การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้อัตราส่วนค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีต่อค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีทั้งหมดตามการวิจัยของ Markelevich & Rosner (2013) ที่แสดงให้เห็นว่าหากบริษัทมีสัดส่วนค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมากขึ้นจะเป็นข้อบ่งชี้ถึงการขาดความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี นอกจากนี้สำหรับประเทศไทยยังไม่พบการศึกษาในประเด็นดังกล่าวในบริษัท IPOs งานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกกับการจัดการกำไรของบริษัท IPOs

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านคุณภาพการสอบบัญชีและการจัดการ
กำไรของบริษัท IPOs ทำให้ผู้วิจัยพัฒนาสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

H₂: ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงลบต่อการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

H₃: ความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงลบต่อการจัดการกำไรใน
บริษัท IPOs

H₄: ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

H₅: ค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการกำไรในบริษัท IPOs

ตัวแปรควบคุม (Control variables)

การศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปรควบคุมที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งได้แก่ ขนาดของ
กิจการ (SIZE) ความสามารถในการก่อหนี้ (LEV) ผลขาดทุนของกิจการ (LOSS) อัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม
(ROA) และราคาตลาดต่อหุ้นหารด้วยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (MTB) ตามการวิจัยของ Alhadab & Clacher
(2018), Chen et al. (2005) และเกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ (2562)

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ บริษัทที่ทำการเสนอขายหุ้นสามัญให้แก่ประชาชน
ทั่วไปเป็นครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2559 – 2561 จำนวน 69 บริษัท โดยไม่รวม
บริษัท IPOs ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเฉพาะในการดำเนิน
ธุรกิจและหักบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนออก ซึ่งรายละเอียดการเลือกบริษัทตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยจะแสดง
ได้ในตารางที่ 1 และจากตารางที่ 2 พบว่าบริษัทตัวอย่างที่ทำการศึกษาอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
(SERVICE) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.3 และอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ SET มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.7

ตารางที่ 1 รายละเอียดการเลือกตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

บริษัทตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย	2559	2560	2561	รวม
บริษัท IPOs ที่ออกจำหน่ายหุ้นสามัญในปี 2559 – 2561 ทั้งหมด	25	39	19	83
หัก บริษัท IPOs ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	1	1	2	4
หัก บริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน	4	5	1	10
รวมจำนวนบริษัทตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย	20	33	16	69

ตารางที่ 2 การจำแนกบริษัทตัวอย่างตามกลุ่มอุตสาหกรรมและตลาดหลักทรัพย์

ส่วนที่ 1: บริษัทตัวอย่างแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
บริการ (SERVICE)	23	33.3
สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS)	12	17.34
ทรัพยากร (RESOURC)	9	13.0
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROPCON)	9	13.0
เทคโนโลยี (TECH)	7	10.1
สินค้าอุปโภคบริโภค (CONSUMP)	5	7.3
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO)	4	5.8
รวมจำนวนตัวอย่าง	69	100

ส่วนที่ 2: บริษัทตัวอย่างแยกตามตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์	รวม	ร้อยละ
SET	35	50.7
MAI	34	49.3
รวมจำนวนตัวอย่าง	69	100

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรวม รายงานประจำปี หนังสือชี้ชวน รายงานผู้สอบบัญชี และข้อมูลมูลค่าหลักทรัพย์จากและเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.sec.or.th) และฐานข้อมูล SETSMART การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยในครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าความถี่ของข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด รวมถึงการใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไร โดยการจัดการกำไรได้ใช้ตัวแบบ Modified Jones Model (Dechow et al., 1995) ทำให้สามารถพัฒนาตัวแบบสำหรับการวิจัย ได้ดังนี้

ตัวแบบที่ใช้ในงานวิจัย

$$DAC_t = \beta_0 + \beta_1 KAM_t + \beta_2 BIG4_t + \beta_3 SPEC_t + \beta_4 AF_t + \beta_5 NAS_t + \beta_6 SIZE_t + \beta_7 LEV_t + \beta_8 LOSS_t + \beta_9 ROA_t + \beta_{10} MTB_t + \varepsilon_t$$

เมื่อ

ตัวแปรตาม

DAC = รายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร วัดค่าตามตัวแบบของ Modified Jones Model

ตัวแปรอิสระ

KAM = จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่แสดงในรายงานผู้สอบบัญชี

BIG4 = ตัวแปรหุ่นของขนาดสำนักงานตรวจสอบบัญชี ถ้าเป็น BIG4 มีค่าเท่ากับ 1 อื่นๆ คือ 0

SPEC = ตัวแปรหุ่นของความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี วัดจากเปอร์เซ็นต์ส่วนแบ่งตลาดของค่าสอบบัญชีทั้งหมดในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยสำนักงานสอบบัญชีที่มีส่วนแบ่งตลาดมากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ จะมีค่าเท่ากับ 1 อื่น ๆ คือ 0

AF = ลอการิทึมธรรมชาติของค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

NAS = อัตราส่วนค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีหารด้วยค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมด

ตัวแปรควบคุม

SIZE = ขนาดของกิจการวัดจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมทั้งหมด

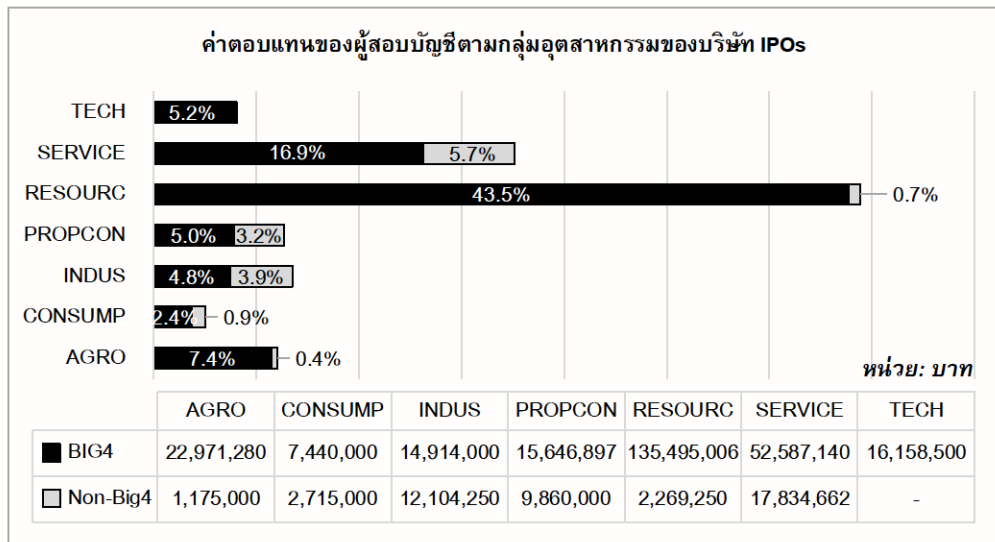
LEV = ความสามารถในการก่อหนี้คำนวณจากอัตราส่วนหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม

LOSS = ตัวแปรหุ่นผลขาดทุนของกิจการ โดยหากกิจการมีผลขาดทุนก่อนหน้าเข้าตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 ปีให้มีค่าเท่ากับ 1 อื่นๆ คือ 0

ROA = อัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม

MTB = อัตราส่วนราคาตลาดต่อหุ้นหารด้วยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (Market to Book ratio)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท IPOs

จากภาพที่ 1 จะแสดงผลรวมค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี (Total Fees) จากสำนักงานสอบบัญชีระดับ BIG4 และสำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ (Non-BIG4) แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท IPOs โดยผลรวมค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมดเท่ากับ 311,170,985 บาท ซึ่งโดยส่วนมากบริษัท IPOs มีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้สอบบัญชีจากบริษัท BIG4 มากที่สุด คิดเป็นจำนวนเงินรวม 265,212,823 บาท หรือเท่ากับร้อยละ 85.2 ของค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมด และมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ (Non-BIG4) คิดเป็นจำนวนเงินรวม 45,958,162 บาท หรือร้อยละ 14.8 ของค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมด โดยที่กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (RESOURC) มีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้สอบบัญชีจากบริษัท BIG4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 ของค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมด โดยที่กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (SERVICE) มีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ (Non-BIG4) มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.7 ของค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีทั้งหมด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของแต่ละตัวแปร

Variables	n	Mean	Median	S.D.	Min	Max
DAC	69	0.201	0.104	0.284	0.003	1.548
KAM	69	1.449	1.000	0.718	0	4.000
AF	69	14.646	14.483	0.684	13.710	16.601
NAS	69	0.089	0	0.182	0	0.774
SIZE	69	21.544	21.188	1.376	19.661	25.335
LEV	69	0.326	0.296	0.181	0.077	0.712
ROA	69	0.113	0.071	0.172	-0.056	1.000
MTB	69	3.095	2.463	2.075	0.583	10.305

ตัวแปรค่าไม่ต่อเนื่อง

Variables	n	Dummy = 1	%	Dummy = 0	%
BIG4	69	43	62.3	26	37.7
SPEC	69	22	31.9	47	68.1
LOSS	69	6	8.7	63	91.3

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

Variables	DAC	KAM	BIG4	SPEC	AF	NAS	SIZE	LEV	LOSS	ROA	MTB
DAC		.017	-.026	-.115	-.130	.087	-.289*	-.275*	-.001	.288*	-.020
KAM	.081		-.129	.020	.027	.142	.067	-.001	.193	.015	-.029
BIG4	-.104	-.097		.532**	.448**	.143	.399**	.094	.134	-.110	.198
SPEC	-.069	.049	.532**		.360**	.233	.309**	.265*	.010	-.110	.128
AF	-.142	.138	.425**	.449**		.052	.418**	.143	.003	.009	.054
NAS	-.029	.026	.169	.259*	.260*		.452**	.054	.208	-.056	.105
SIZE	-.211	.073	.405**	.370**	.588**	.550**		.327**	.124	-.218	.038
LEV	-.075	.001	.106	.286*	.205	.079	.369**		.209	-.467**	-.283*
LOSS	-.020	.166	.134	.010	.053	.278*	.149	.250*		-.435**	-.070
ROA	.887**	.059	-.113	-.075	-.113	-.114	-.164	-.136	-.187		.401**
MTB	.051	-.001	.210	.107	-.018	.006	-.047	-.266*	-.092	.110	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ตามตารางที่ 3 จะแสดงค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของแต่ละตัวแปร โดยจะพบว่าค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC) เท่ากับ 0.201 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAMs) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.449 เรื่อง ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AF) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.646 ค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี (NAS) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.089 ขนาดของบริษัท (SIZE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.544 ความสามารถในการก่อหนี้ (LEV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.326 กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.113 และราคาตลาดต่อหุ้นหารด้วยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (MTB) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.095 และสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรค่าไม่ต่อเนื่องพบว่า กลุ่มตัวอย่างบริษัท IPOs ที่ใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีบริษัทขนาดใหญ่ (BIG4) มีจำนวน 43 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 62.3 บริษัท IPOs ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่ถือว่ามีความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของลูกค้า (SPEC) จำนวน 22 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 31.9 และบริษัท IPOs ที่มีผลขาดทุนก่อนหน้าเข้าตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 ปี (LOSS) มีจำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 8.7 จากบริษัทตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จะแสดงได้ตามตารางที่ 4 โดยในด้านบนจะเป็นการวิเคราะห์แบบ Spearman correlation จะแสดงในส่วนบนของตาราง และการวิเคราะห์แบบ Pearson correlation จะแสดงในส่วนล่าง ซึ่งจะพบว่าการจัดการกำไร (DAC) มีความสัมพันธ์กับกำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) มากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระทุกตัวจะมีค่าน้อยกว่า 0.8 นอกจากนี้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัว จากตารางที่ 5 มีค่าเข้าใกล้ 1 และน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือแสดงได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน (กัลยา วานิชย์บัญชา และ วิฐิตา วานิชย์บัญชา, 2558; Best & Kahn, 2006) จึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในลำดับถัดไป

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไร

Variables	Expected sign	Coefficients	P-value	VIF
Constant	None	0.871	0.042*	
KAM	-	0.011	0.632	1.134
BIG4	-	0.030	0.474	1.830
SPEC	-	-0.005	0.905	1.782
AF	+	0.001	0.979	1.800
NAS	+	0.230	0.041*	1.740
SIZE	-	-0.043	0.018*	2.563
LEV	+	0.116	0.273	1.531
LOSS	+	0.106	0.095	1.341
ROA	+	1.502	0.000*	1.081
MTB	-	-0.006	0.484	1.181
n	69	F-Value		28.920
R Square	0.833	Significance F		0.000
Adjusted R Square	0.804	Durbin-Watson		2.128

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยในเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะแสดงได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในตารางที่ 5 ซึ่งจะพบว่าค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.804 แสดงว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและคุณภาพการสอบบัญชีสามารถอธิบายการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ได้ 80.40% ค่า F และ Significance F คือ 28.920 และ 0.000 ตามลำดับซึ่งค่า Significance มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการวิเคราะห์ตัวแปรในเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากตารางที่ 5 จะพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) พบว่ามีค่า P-value มากกว่า 0.05 ($p = 0.632$, $b = 0.011$) แสดงให้เห็นว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ผลการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐาน H1 และเป็นไปตามการศึกษาของ Elizabeth et al. (2018) ที่กล่าวว่า การเปิดเผยข้อมูล KAMs ไม่ได้มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีและการตอบสนองของนักลงทุนผลการวิจัยครั้งนี้จึงได้แย้งการศึกษาของ Klueber et al. (2018) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการเปิดเผยข้อมูล KAMs ของบริษัท IPOs ในประเทศไทยยังคงเป็นเรื่องใหม่ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เริ่มบังคับให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในรายงานเมื่อปี 2559 การศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ได้ใช้เวลาเพียง 3 ปี ดังนั้นจึงอาจทำให้ผลการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนกับงานวิจัยที่ผ่านมา

ผลการวิเคราะห์ในเรื่องคุณภาพการสอบบัญชีจากตารางที่ 5 พบว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4) มีค่า P-value มากกว่า 0.05 ($p = 0.474$, $b = 0.030$) แสดงให้เห็นว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน H₂ และสรุปได้ว่าบริษัท IPOs ที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีจาก BIG4 หรือบริษัทอื่นๆ ไม่มีผลต่อการจัดการกำไร สอดคล้องกับการวิจัยของ Chiraz & Anis (2013) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของสำนักงานสอบบัญชีและการจัดการกำไร นอกจากนี้ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยของ พิมพ์คำ

พรหมมา และ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู (2561) ยังแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีทั้งระดับ BIG4 หรือสำนักงานสอบบัญชีอื่น ๆ อาจไม่ได้ช่วยลดความความไม่แน่นอนก่อนกระบวนการเสนอขายหลักทรัพย์ IPOs ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาในด้านความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี (SPEC) พบว่า มีค่า P-value มากกว่า 0.05 ($p = 0.905$, $b = -0.005$) แสดงให้เห็นว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_3 หรือกล่าวได้ว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs สอดคล้องกับการวิจัยของ Chen et al. (2005) ที่แสดงให้เห็นว่าความเชี่ยวชาญในด้านอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชีถึงแม้จะเป็นผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ ไม่มีผลต่อการลดลงของการจัดการกำไรในบริษัท และอีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. มีการกำกับดูแลและกำหนดให้ผู้สอบบัญชีของกิจการในตลาดทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. รวมถึงมีการติดตามคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2560) ทำให้ผู้สอบบัญชีของบริษัท IPOs ได้รับการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบและมีความเชี่ยวชาญทางการตรวจสอบในกลุ่มอุตสาหกรรมของลูกค้านั้นแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AF) พบว่ามีค่า P-value มากกว่า 0.05 ($p = 0.979$, $b = 0.001$) แสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_4 ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ Ashbaugh et al. (2003) และ กนษรฐา โสตามรรค (2554) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งอาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของตลาดหลักทรัพย์มีส่วนทำให้ปัจจัยของการกำหนดค่าสอบบัญชีในประเทศไทยกับต่างประเทศมีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาในเรื่องของค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี (NAS) พบว่ามีค่า P-value น้อยกว่า 0.05 ($p = 0.041$, $b = 0.230$) แสดงให้เห็นว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs จึงยอมรับสมมติฐาน H_5 หรืออาจกล่าวได้ว่าบริษัท IPOs ที่มีค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีในสัดส่วนที่สูงจะพบการจัดการกำไรมากขึ้นตามไปด้วย ผลการศึกษาค้นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bamahros et al. (2015) และ Markelevich & Rosner (2013) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าหากสัดส่วนของค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีต่อค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีทั้งหมดมีมากขึ้น เป็นไปได้ว่าผู้สอบบัญชีอาจขาดความเป็นอิสระในการตรวจสอบ จึงส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลง โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการเปิดเผยข้อมูลค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี ซึ่งแบ่งเป็นค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปีและแบบรายงาน 56-1 โดยนักลงทุน หรือผู้สนใจที่กำลังหาข้อมูลประกอบการซื้อหุ้น IPOs สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการระมัดระวังเรื่องของการเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีให้มากขึ้น ในอีกทางหนึ่งข้อมูลค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีอาจเป็นการบ่งบอกว่าหากบริษัท IPOs ได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่ขาดความเป็นอิสระ จะส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลง และมีความเป็นไปได้ว่าอาจมีการจัดการกำไรในข้อมูลรายงานทางการเงินของบริษัท IPOs ดังกล่าว

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 5 ยังแสดงให้เห็นถึงตัวแปรควบคุมที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ได้แก่ ขนาดของกิจการ (SIZE) โดยมีอิทธิพลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไร ($p = 0.018$, $b = -0.043$) หรืออาจกล่าวได้ว่าบริษัท IPOs ที่มีขนาดเล็กอาจมีโอกาสของการจัดการกำไรมากกว่าบริษัท IPOs ขนาดใหญ่ เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั่วไปให้เข้ามาร่วมลงทุน ตัวแปรควบคุมที่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไร ได้แก่ กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ($p = 1.502$, $b = -0.000$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัท IPOs ที่มี ROA สูงอาจพบโอกาสของการจัดการกำไรมากขึ้น เนื่องจากวิธีการจัดการกำไรอาจมาจากการปรับประมาณการหรือการเปลี่ยนนโยบายทางการเงินบัญชี ตลอดจนการประเมินอายุการใช้งานของสินทรัพย์ใหม่ เป็นต้น (สรศาสตร์ สุขเจริญสิน, 2561) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้กำไรของบริษัทเพิ่มขึ้น ในส่วนของการวิเคราะห์ตัวแปรควบคุมอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถในการก่อหนี้ (LEV) ($p = 0.273$, $b = 0.116$) ผลขาดทุน

ของกิจการ (LOSS) ($p = 0.095$, $b = 0.106$) และราคาตลาดต่อหุ้นหารด้วยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (MTB) ($p = 0.484$, $b = -0.006$) พบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPOs) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในครั้งนี้พบว่าค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไรของบริษัท IPOs ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากผู้สอบบัญชีมีการให้บริการอื่นนอกเหนือจากการตรวจสอบบัญชีมากขึ้น อาจแสดงถึงการขาดความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลง เนื่องจากผู้สอบบัญชีอาจมีความผ่อนคลายในการตรวจสอบ จึงอาจเป็นสาเหตุของการเพิ่มโอกาสในการจัดการกำไรโดยผู้บริหารเพื่อสร้างผลประกอบการที่สามารถดึงดูดนักลงทุนทั่วไปให้เข้ามาร่วมลงทุนในช่วงบริษัทมีการเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าบริษัท IPOs ที่มีขนาดเล็กจะมีโอกาสในการจัดการกำไรมากกว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่ และในช่วงเวลาที่บริษัทอยู่ในระหว่างกระบวนการ IPOs อาจพบอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวมที่สูง (ROA) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ามีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางการเงินหรือการประมาณการทางการเงินบัญชีโดยผู้บริหารเพื่อจัดการกำไรของบริษัทให้ดูดีและเป็นที่น่าสนใจต่อนักลงทุนมากขึ้น

งานวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของการเก็บข้อมูลซึ่งใช้ข้อมูลเพียง 3 ปี โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี 2559 เนื่องจากเป็นปีแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีผลบังคับให้เปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จึงอาจทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาเรื่องของคุณภาพการสอบบัญชี รวมถึงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในอดีต

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการวิจัยอาจให้ข้อเสนอแนะกับนักลงทุนหรือผู้สนใจในการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าบริการอื่นของผู้สอบบัญชี เพื่อพิจารณาดูว่าบริษัทที่สนใจหรือกำลังจะเข้าไปลงทุนนั้นมีโอกาสของการจัดการกำไรในช่วงกระบวนการ IPOs หรือไม่ เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าบริษัท IPOs มักมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรเพื่อดึงดูดนักลงทุนในตลาดและเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัท สำหรับงานวิจัยในอนาคตอาจศึกษาประเด็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในมุมมองอื่นๆ นอกเหนือจากจำนวนของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่เปิดเผย และประเด็นอื่นๆ ทางด้านคุณภาพการสอบบัญชี รวมถึงมีการเก็บข้อมูลในระยะยาวเพื่อให้เห็นมุมมองและผลการวิจัยที่แตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กษมธรา โสตามรรค. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารกับค่าสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มดัชนีหลักทรัพย์ SET100 ปี พ.ศ. 2553* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และ วิไลดา วานิชย์บัญชา. (2558). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย, ศิลปพร ศรีจันทะพร, และอนุวัฒน์ รักดี. (2562). เรื่องสำคัญในการตรวจสอบบอกอะไร. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 15(45), 5-25.
- พิมพ์คำ พรหมมา และ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่เข้าจดทะเบียนครั้งแรกต่ำกว่ามูลค่าของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอของประเทศไทย. *วารสารสู่ทวิปริทัศน์*, 32(102), 140-153.
- สรศาสตร์ สุขเจริญสิน. (2561). *การวัดระดับการพัฒนาของตลาดหลักทรัพย์ในอาเซียน*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). *รายงานสรุปกิจกรรมการตรวจคุณภาพงานสอบบัญชี*. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2562 จาก <http://www.sec.or.th>
- Abdul Wahab, E. A., Gist, W. E., & Nik Abdul Majid, W. Z. (2014). Characteristics of non-audit services and financial restatements in Malaysia. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 10, 225–247.
- Alhadab, M., & Clacher, I. (2018). The impact of audit quality on real and accrual earnings management around IPOs. *The British Accounting Review*, 50, 442–461.
- Alhadab, M., Clacher, I., & Keasey, K. (2016). A Comparative Analysis of Real and Accrual Earnings Management around Initial Public Offerings under Different Regulatory Environments. *Journal of Business Finance & Accounting*, 43(7), 849–871.
- Ashbaugh, H., LaFond, R., & Mayhew, B. (2003). Do non-audit services compromise auditor independence? Further evidence. *The Accounting Review*, 78(3), 611-39.
- Bamahros, Mohammed. H., Hussin, W., & Nordin, W. (2015). Non-audit Services, Audit Firm Tenure And Earnings Management In Malaysia. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*, 11(1), 1-24.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in Education* (10th ed.). Boston: Pearson Education, Inc.
- Bloomfield, D., & Shackman, J. (2008). Non-audit service fees, auditor characteristics and earnings restatements. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 125 – 141.
- Bryan, D. B. & Mason, T. W. (2016). The influence of earnings management conducted through the use of accretive stock repurchases on audit fees. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 34, 99–109.
- Cahan, S. F., Jeter, D. C., & Naiker, V. (2011). Are All Industry Specialist Auditors the Same? *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(4), 191–222.
- Chen, K.Y., Lin, K.L., & Zhou, J. (2005). Audit quality and earnings management for Taiwan IPO firms. *Managerial Auditing Journal*, 20(1), 86-104.
- Chiraz, D., & Anis, J. (2013). Earnings management and performance of French IPO companies. *Journal of Accounting and Taxation*, 5(1), 1-14.
- Choi, A., Choi, J. H., Sohn, B. C. (2018). The Joint Effect of Audit Quality and Legal Regimes on the Use of Real Earnings Management: International Evidence. *Contemporary Accounting Research*, 35(3), 2225-2257.

- Christensen, B. E., Olson, A. J., & Omer, T. C. (2015). The Role of Audit Firm Expertise and Knowledge Spillover in Mitigating Earnings Management through the Tax Accounts. *Journal of the American Taxation Association*, 37(1), 3-36.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor Size and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics* 3(3), 183-199.
- Dechow, P., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Eilifsen, A., & Knivsflø, K. (2016). The Role of Audit Firm Size, Non-Audit Services, and Knowledge Spillovers in Mitigating Earnings Management during Large Equity Issues. *International Journal of Auditing*, 20, 239-254.
- Elizabeth. G., Miguel, M. M., Kay, W. T., & Maria. V. (2018). Consequences of adopting an expanded auditor's report in the United Kingdom. *Review of Accounting Studies*, 23(4), 1543-1587.
- Gold, A., & Heilmann, M. (2019). The consequences of disclosing key audit matters (KAMs): A review of the academic literature. *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 93(1/2), 5-14.
- Gray, G.L., Turner, J.L., Coram, P.J., & Mock, T.J. (2011). Perceptions and misperceptions regarding the unqualified auditor's report by financial statement preparers, users, and auditors. *Accounting Horizons*, 25(4), 659-684.
- Hoitash, R., Markelevich, A., & Barragato, C. A. (2007). Auditor fees and audit quality. *Managerial Auditing Journal*, 22(8), 761-786.
- Hurkx, R. P. H. (2012). *The influence of industry specialist auditors' strategy on audit quality* (Working paper). Tilburg University.
- Clueber, J., Gold, A., & Pott, C. (2018). *Do key audit matters impact financial reporting behavior?*. Retrieved March 15, 2019, from <http://www.ssrn.com>
- Liu, J., Uchida, K., & Gao, R. (2014). Earnings management of initial public offering firms: evidence from regulation changes in China. *Accounting and Finance*, 54, 505-537.
- Markelevich, A., & Rosner, R. L. (2013). Auditor Fees and Fraud Firms. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1590-1625.
- Mock, T.J., Bédard, J., Coram, P.J., Davis, S.M., Espahbodi, R., & Warne, R.C. (2013). The audit reporting model: Current research synthesis and implications. *A Journal of Practice & Theory*, 32(1), 323-351.
- Mulford, C. W., & Comiskey, E. E. (1996) . *Financial warnings: Detecting earning surprises, avoiding business troubles, implementing corrective strategies*. USA: John Wiley & Sons Inc.
- Rezaee, Z. (2005). Causes, consequences, and deterrence of financial statement fraud. *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), 277-298.
- Srinidhi, B. N.,& Gul, F.A. (2007). The differential effects of auditors' nonaudit and audit fees on accrual quality. *Contemporary Accounting Research*, 24(2), 595-629.
- Teoh, S.H., Wong, T.J., & Rao, G.R. (1998). Are Accruals during Initial Public Offerings Opportunistic?. *Review of Accounting Studies*, 3, 175-208.
- Ye, P., Carson, E., & Simnett, R. (2011). Threats to auditor independence: the impact of relationship and economic bonds. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(1), 121-148.
- Zhou, J., & Elder, R. (2003). *Audit Firm Size, Industry Specialization and Earnings Management by Initial Public Offering Firms* (Working paper). USA: Syracuse University.